

Osiągnięcia Unii Europejskiej

Unia Europejska, w tym Parlament Europejski podczas swojej pięcioletniej kadencji podjął szereg decyzji, które dotyczą życia każdego z obywateli. Również prowadził debaty na temat bieżących zdarzeń politycznych oraz innych zagadnień. W czerwcu dobiega końca szósta kadencja Parlamentu Europejskiego. W bieżącym biuletynie postaramy się przybliżyć Państwu, jakimi sprawami w ciągu ostatnich 5 lat zajmowała się Unia Europejska i w jakich dziedzinach Parlament Europejski ustanowił unijne prawodawstwo.

Jednym z najważniejszych tematów, który jest przedmiotem obrad i dyskusji jest : **ŚRODOWISKO NATURALNE**. W tej dziedzinie Parlament zajmował się tematami dotyczącymi niebezpiecznych substancji chemicznych, ponownego wykorzystania i przetwarzania odpadów, ochrony wód gruntowych, odzyskiwania baterii i akumulatorów oraz zaostrzoną kontrolą stosowania pestycydów.

REACH: redukcja zagrożeń chemicznych bez nadmiernego obciążania przedsiębiorstw

Jeśli wziąć pod uwagę ambitne założenia, zakres i stopień złożoności technicznej rozporządzenie REACH było jednym z największych aktów prawnych, które kiedykolwiek analizował Parlament Europejski. W pracach udział brało aż 10 komisji parlamentarnych. Tekst, który w pierwszym czytaniu w listopadzie 2005 r. obejmował ponad 1 000 stron, udało się ograniczyć do 750 stron. Rozporządzenie REACH przenosi ciężar dowodu (tj. badania i ocenę chemikaliów pod kątem ich bezpieczeństwa) z władz na przedsiębiorstwa.

Na przedsiębiorstwach spoczywać będzie ciężar dowodu, że ich produkty są bezpieczne. Taką zasadę przyjął Parlament uchwalając w grudniu 2006 r. przepisy dotyczące chemikaliów. Celem jest zwiększenie bezpieczeństwa produktów chemicznych, często szkodliwych dla zdrowia ludzi i dla środowiska naturalnego. Przedsiębiorstwa mają korzystać ze zwiększonej konkurencyjności i ułatwień w handlu.

Zgodnie z rozporządzeniem „REACH” (rejestracja, ocena i udzielanie zezwoleń w zakresie chemikaliów) konieczna będzie rejestracja około 30 000 z 100 000 substancji chemicznych znajdujących się w obrocie. Przepisy te weszły w życie w czerwcu 2007 r. i zastąpiły około 40 wcześniejszych aktów prawnych. Mają one na celu zgromadzenie większej ilości informacji dotyczących bezpieczeństwa lub innych właściwości około 30 000 substancji po raz pierwszy wprowadzonych do obrotu przed 1981 rokiem (kiedy to wprowadzono wymóg uzyskiwania zezwolenia na komercjalizację) i wytwarzanych lub przywożonych w ilościach przekraczających jedną tonę rocznie.

Nowe przepisy nakazują zastąpienie najniebezpieczniejszych substancji ich bezpieczniejszymi odpowiednikami, jeśli takowe istnieją. Producent będzie prawnie zobowiązany do wykazania się ostrożnością i odpowiedzialnością jeśli chodzi o wpływ jego produktów na zdrowie i środowisko naturalne. Przepisy zawierają też wymóg propagowania rozwiązań alternatywnych dla badań na zwierzętach. Podczas trzyletniej debaty z Komisją Europejską i państwami członkowskimi Parlament wprowadził daleko idące zmiany do pierwotnego projektu Komisji z 29 października 2003 r.

Nowoczesne społeczeństwo nie może się obyć bez chemikaliów, a przemysł chemiczny ma istotne znaczenie dla gospodarki UE. Ale chemikalia mogą również stanowić zagrożenie dla ludzkiego zdrowia i środowiska naturalnego. Bywają przyczyną takich dolegliwości jak alergie, astma, niektóre postaci raka i problemy reprodukcyjne. Często brak jednak absolutnej pewności, ponieważ w wielu przypadkach nie przeprowadzono wystarczających badań. Ochrona zdrowia i środowiska naturalnego jest oczywiście priorytetem, pytanie jednak jak osiągnąć ten cel nie zmniejszając konkurencyjności przemysłu. Przemysł chemiczny ma istotne znaczenie dla UE. Jego obroty wynoszą 440 mld euro

rocznie. 27 000 przedsiębiorstw zatrudnia około 1,3 mln ludzi. Nowe rozporządzenie w sprawie chemikaliów ma na celu przywrócenie zaufania do sektora oraz racjonalnego stosowania substancji chemicznych. Dzięki rozporządzeniu w ciągu 11 lat w Europejskiej Agencji Chemikaliów zostanie zarejestrowanych ponad 30 000 substancji, łącznie z ich najważniejszymi cechami. Europejska Agencja Chemikaliów (ECHA) z siedzibą w Helsinkach rozpoczęła działalność w czerwcu 2007 r. i od 1 czerwca 2008 r. może przyjmować rejestracje.

Zatwierdzony tekst zobowiązuje unijnych wytwórców i importerów chemikaliów produkowanych lub przywożonych w ilości przekraczającej jedną tonę rocznie do wykazania ich bezpieczeństwa. Odpowiadające ścisłym kryteriom dowody mają znajdować się w dossier rejestracyjnym przedkładanym Europejskiej Agencji Chemikaliów. Brak rejestracji oznacza, że dana substancja nie może być przywożona do UE ani w niej wytwarzana. Posłowie do PE i Rada ostatecznie zgodzili się na obniżenie wymagań w zakresie informacji dotyczących rejestracji substancji produkowanych w ilościach nieprzekraczających 10 ton rocznie. W przypadku ilości przekraczających 10 ton rocznie wymagany jest również raport bezpieczeństwa chemicznego, który ma udokumentować ocenę bezpieczeństwa substancji.

Szacuje się, że spośród 30 000 substancji, które mają zostać zarejestrowane w systemie REACH, około 3 000 mogą być uznane za niebezpieczne. Oznacza to, że będą podlegać szczególnie rygorystycznej procedurze uzyskiwania zezwoleń – bez gwarancji, że będą one mogły pozostać w obrocie. Wytwórcy substancji niebezpiecznych muszą przedłożyć plany zastąpienia ich bezpieczniejszymi odpowiednikami. W razie ich braku wytwórcy winni przedstawić plan badawczy mający na celu opracowanie odpowiednika. Najniebezpieczniejsze substancje oraz substancje występujące w największych ilościach muszą zostać zarejestrowane do dnia 1 grudnia 2010 r., natomiast rejestracja substancji bezpieczniejszych i substancji występujących w mniejszych ilościach może zostać odroczone do 1 czerwca 2013 r. lub 1 czerwca 2018 r. w zależności od stopnia ryzyka i rocznej ilości produkcji.

Rozważając dokładnie możliwość wprowadzenia przepisów w życie, szczególną uwagę zwracano na małe i średnie przedsiębiorstwa. Rozporządzenie REACH zapewni stosowanie zasady «jedna substancja, jedna rejestracja». Oznacza to, że producenci tej samej substancji mogą korzystać ze wspólnego systemu rejestracji i proporcjonalnie dzielić się kosztami. Dostęp do informacji pozwoli uniknąć powielania badań naukowych obniża się więc ogólne koszty ponoszone przez przedsiębiorstwa w tym zakresie.

Parlament przyjął także **nowe rozporządzenie w sprawie środków ochrony roślin**, na mocy którego zakazuje się stosowania niektórych wysoce toksycznych substancji chemicznych używanych do produkcji pestycydów. Rozporządzenie daje jednocześnie możliwość zastąpienia innych niebezpiecznych substancji bezpieczniejszymi zamiennikami. Przyjęta wraz z rozporządzeniem dyrektywa wprowadza środki zwiększające bezpieczeństwo stosowania pestycydów, wprowadza zakaz opryskiwania upraw z powietrza, jak również stosowania pestycydów w pobliżu parków i placów zabaw oraz w strefach buforowych wokół rzek i jezior.

Wydano **dyrektywę w sprawie ponownego wykorzystania i przetwarzania odpadów**. Do 2020 roku recykling powinien objąć 50% odpadów papierowych oraz z metalu i szkła pozyskiwanych z gospodarstw domowych, a także 70% bezpiecznych odpadów budowlanych. Tylko najbardziej wydajne energetycznie spalarnie miejskie będą zakwalifikowane jako urządzenia odzyskujące.

Parlament Europejski zatwierdził **dyrektywę wprowadzającą obowiązkowe programy zbiórki zużytych baterii i akumulatorów** w całej UE od 2008 roku. Minimalny wskaźnik poziomu zbieranych baterii i akumulatorów, który ma być osiągnięty przez wszystkie państwa członkowskie to 25% do 2012 r. i 45% w 2016 roku. Zebrane baterie będą poddane wtórnemu przetworzeniu. Ustalono również surowe ograniczenia w zakresie zawartości kadmu i rtęci w bateriach nowej generacji.

Będą stosowane sankcje karne za poważne wykroczenia przeciwko środowisku. Mogą one przyczynić się do poprawy stosowania unijnego prawodawstwa. Dyrektywa przewiduje, że wszelkie niezgodne z prawem działania mogące poważnie szkodzić ludziom, zwierzętom i roślinom lub działać na rzecz zanieczyszczenia powietrza, gleby i wody uznawane będą za przestępstwa ścigane na mocy prawa karnego we wszystkich państwach członkowskich.

W prowadzono nową dyrektywę dotyczącą ochronę wód podziemnych przed zanieczyszczeniem. Normy ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem istnieją na szczeblu europejskim od 1980 roku. Nowa dyrektywa określa kryteria oceny poziomu zawartości substancji chemicznych w wodach gruntowych oraz ujednoliciła procedury mające na celu zapobieganie przenikaniu szkodliwych substancji, takich jak związki cyjanku, arsenu, biocydów i fitofarmaceutyków do wód gruntowych .

Także substancje zanieczyszczające wodę będą pod ścisłą kontrolą. Poziom substancji zanieczyszczających, głównie pestycydów i metali ciężkich, w rzekach, jeziorach i wodach przybrzeżnych musi zostać znacznie ograniczony lub całkowicie wyeliminowany. Do 2018 roku państwa członkowskie będą musiały zmniejszyć zanieczyszczenia wód substancjami uznanymi za "priorytetowe" oraz stopniowo wyeliminować zanieczyszczenia substancjami "priorytetowo niebezpiecznymi". Parlament przyjął projekt dyrektywy mającej na celu zmniejszenie lub całkowite wyeliminowanie 33 substancji zanieczyszczających. Dyrektywa jest ostatnim elementem prawa wspierającego Ramową Dyrektywę Wodną.

Parlament Europejski poparł także pakiet projektów legislacyjnych, które umożliwią osiągnięcie ogólnych celów w zakresie przeciwdziałania zmianom klimatycznym. UE chce ograniczyć do 2020 roku emisję gazów cieplarnianych o 20%, zwiększyć udział źródeł odnawialnych w bilansie energetycznym do 20% oraz podnieść o 20% efektywność energetyczną. Posłowie określili również cele ograniczenia emisji CO2 przez samochody.

PE przyjął dyrektywę zmieniającą zasady handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych. Dyrektywa ma na celu ograniczenie emisji o 21% w porównaniu do poziomów z roku 2005. Dyrektywa wprowadza ogólną zasadę, że po 2013 roku wszystkie uprawnienia dla sektora produkcji energii elektrycznej musiały być kupowane w drodze aukcji. W drodze wyjątku, nowe państwa członkowskie, w tym Polska, uzyskają do 70% uprawnień bezpłatnie w roku 2013. Dopiero od roku 2020 wszystkie uprawnienia podlegać będą obowiązkowej sprzedaży w drodze aukcji. ETS obejmuje takie gałęzie przemysłu, jak wytwarzanie energii elektrycznej, produkcja paliw i niektórych materiałów budowlanych, produkcja i przetwarzanie szkła, cementu, żelaza i innych rud metali oraz przemysł papierniczy.

Decyzja w sprawie wspólnego podejmowania wysiłku obejmuje inne, sektory, nie objęte systemem ETS, takie jak transport, budownictwo, usługi, mniejsze instalacje przemysłowe, rolnictwo oraz sektor odpadów. Obecnie sektory te odpowiadają za 60% wszystkich emisji gazów cieplarnianych do atmosfery. W latach 2013-2020 powinno dojść do ograniczenia emisji o 10%, co pozwoli osiągnąć ogólny cel ograniczenia emisji CO2 o 20% do roku 2020. Decyzja o wspólnym podejmowaniu wysiłku w celu ograniczania emisji jest pierwszym tego rodzaju porozumieniem na świecie.

Podjęto dyrektywę, która ma na celu **promowanie najnowszych technologii w zakresie przechwytywania i bezpiecznego składowania pod ziemią dwutlenku węgla (CCS)**, jako kolejnego środka ograniczającego emisje szkodliwych dla środowiska gazów cieplarnianych. Środki pozyskane ze sprzedaży 300 milionów uprawnień do emisji przekazane zostaną na sfinansowanie kilkunastu projektów demonstracyjnych na terenie UE.

Następna dyrektywa ustanawia cel ogólny zapewnienia 20% udziału OZE w bilansie energetycznym UE i określa cele krajowe dla poszczególnych państw członkowskich. Dyrektywa obejmuje swym

zakresem trzy sektory gospodarki - produkcję energii elektrycznej, ciepłownictwo oraz transport. Państwa członkowskie same decydują o tym, jaki udział będą mieć poszczególne sektory w osiągnięciu ogólnego celu 20% udziału, ale sugeruje się, aby państwa członkowskie zapewniły 10% udział energii odnawialnej w sektorze transportowym do roku 2020.

Rozporządzenie **dotyczące norm emisji CO₂ z samochodów** ogranicza dopuszczalne emisje dwutlenku węgla przez samochody do przeciętnego poziomu 120g CO₂/km do roku 2012 w porównaniu z obecnym poziomem 160 g CO₂/km. Obniżenie emisji do przeciętnego poziomu 130g CO₂/km z nowych samochodów ma zostać osiągnięte poprzez postęp technologiczny w procesie produkcji pojazdów. Dodatkowe ograniczenie o 10g CO₂/km można uzyskać poprzez inne usprawnienia techniczne, takie jak lepsze ogumienie, sprawniejsze systemy klimatyzacji czy wykorzystanie biopaliw.

Zrewidowano także dyrektywę **w sprawie jakości paliw** ma na celu obniżenie emisji gazów cieplarnianych w całym cyklu życia paliw, co oznacza wszystkie emisje netto CO₂, CH₄ i N₂O, które można przypisać paliwu (także wszystkim jego składnikom mieszanym) lub dostarczonej energii. Ograniczenia emisji powinny następować stopniowo. Wiążące będzie ograniczenie o 6% do roku 2020 w porównaniu do poziomów emisji z roku 2010.

Parlament Europejski poparł plany **włączenia lotnictwa do systemu handlu przydziałami emisji**. W pierwszym okresie od 2012 roku wielkość emisji zostanie ograniczona o 3%, a w roku 2013 i w latach kolejnych o 5%, a zatem do 95% emisji z okresu referencyjnego. Z zakresu dyrektywy wyłączono loty wojskowe, loty służby celnej oraz służb policyjnych i loty do celów poszukiwawczych oraz ratowniczych.

POLITYKA TRANSPORTOWA: BEZPIECZEŃSTWO, KONKURENCYJNOŚĆ I PASAŻEROWIE

W dziedzinie transportu Parlament przyjął rozwiązania, które zapewniają lepszą ochronę prawną podróżujących, zwiększają bezpieczeństwo pasażerów w powietrzu i na lądzie oraz zapewniają uczciwą konkurencję na rynku. Parlament uchwalił również przepisy, które sprzyjają rozwojowi sektora kolejowego.

Przewozy kolejowe w UE: większy wybór i jasne prawa pasażerów

Od stycznia 2010 r. pasażerowie kolei podróżujący pomiędzy państwami członkowskimi UE mogą spodziewać się większej liczby przedsiębiorstw kolejowych konkurujących ze sobą w zakresie przewozów międzynarodowych. We wrześniu 2007 r. Parlament Europejski przyjął przepisy umożliwiające konkurencję transgraniczną pomiędzy europejskimi przedsiębiorstwami kolejowymi. Nowe prawo gwarantuje podstawowe prawa pasażerom i wymaga wysokich kwalifikacji od maszynistów.

Parlament zalecił zwiększenie konkurencji transgranicznej, a także wywalczył szereg podstawowych praw dla użytkowników kolei, w tym prawo do odszkodowania za opóźnienia w przypadku przewozów międzynarodowych. Decyzja w sprawie ewentualnego otwarcia krajowych sieci kolejowych państw członkowskich na zagraniczną konkurencję ma zostać podjęta w późniejszym czasie, zależnie od sytuacji na rynku.

Od 2010 r. przewoźnikom przysługiwać będzie prawo do **swobodnego świadczenia międzynarodowych pasażerskich usług kolejowych** pomiędzy państwami członkowskimi UE (co oznacza ewentualną konkurencję dla przewoźników Thalys i Eurostar). Pasażerowie na wszystkich

odcinkach otrzymają gwarancje minimalnych standardów jakości usług. Nowa, europejska licencja dla maszynistów uprawniać będzie do obsługi sieci dowolnego państwa członkowskiego UE.

Otwarcie na konkurencję transgraniczną dotyczyć będzie międzynarodowych pasażerskich przewozów kolejowych, nie obejmuje jednak przewozów krajowych. W 2012 r. Komisja Europejska dokona przeglądu funkcjonowania przepisów i oceni, czy należy zaproponować, by liberalizacją objęto także sieci krajowe.

Od początku 2009 r., gdy wchodzi w życie rozporządzenie w sprawie praw pasażerów w UE, wszystkim pasażerom kolei, zarówno w przypadku przewozów międzynarodowych jak i krajowych, przysługiwać będą podstawowe prawa, dotyczące między innymi odpowiedzialności przewoźnika za bagaż oraz przewozu osób o ograniczonej sprawności ruchowej. Prawa te pierwotnie miały przysługiwać tylko pasażerom przewozów międzynarodowych. W wyniku trudnych negocjacji z Radą posłom do PE udało się rozszerzyć zakres obowiązywania praw pasażerów na przewozy krajowe.

W rozporządzeniu określa się główne zasady na rzecz ochrony praw pasażerów kolei, przypominające istniejące już w prawie UE ustalenia dotyczące pasażerów linii lotniczych. W odniesieniu do transgranicznych przewozów kolejowych odszkodowanie za opóźnienia z winy przedsiębiorstwa kolejowego wynosić będzie 25% opłaty za przejazd w przypadku opóźnienia trwającego co najmniej jedną godzinę oraz 50% opłaty za przejazd w przypadku opóźnienia trwającego co najmniej dwie godziny.

W przypadku opóźnienia trwającego dłużej niż jedną godzinę, z pewnymi zastrzeżeniami natury praktycznej, pasażerom należy również zaoferować darmowe napoje oraz, w razie potrzeby, zakwaterowanie w hotelu lub transport z unieruchomionego pociągu.

Ostatecznie przepisy te odnoszą się będą także do wszystkich przewozów międzymiastowych. Niemniej jednak państwa członkowskie mogą wyłączyć przewozy krajowe z zastosowania przepisów odszkodowawczych na okres do 15 lat, zaś przewozy miejskie, podmiejskie i regionalne – na czas nieokreślony.

Przedsiębiorstwa muszą ułatwić dostęp do stacji i peronów dla osób niepełnosprawnych lub osób z ograniczoną sprawnością ruchową oraz usunąć wszelkie przeszkody utrudniające wsiadanie, wysiadanie lub przebywanie w pociągu. Na stacjach, na których nieobecny jest personel, przedsiębiorstwa „muszą podjąć wszelkie uzasadnione działania”, by zapewnić osobom niepełnosprawnym lub osobom z ograniczoną sprawnością ruchową dostęp do transportu kolejowego. Pasażerom należy również zezwalać na przewożenie pociągami rowerów, pod warunkiem że tabor kolejowy to umożliwia.

Wszyscy maszyniści zobowiązani będą posiadać zaświadczenie o spełnianiu minimalnych wymogów w zakresie wykształcenia i sprawności fizycznej oraz umiejętności zawodowych. Wymóg ten powinien zwiększyć bezpieczeństwo przewozów kolejowych w UE, ułatwiając jednocześnie maszynistom podjęcie pracy w innym państwie członkowskim UE. Początkowo nie będzie on odnosił się do innych pracowników kolei. Jednak posłowie do PE uzyskali zobowiązanie ze strony Komisji, zgodnie z którym przyjrzy się ona tej kwestii w ciągu roku od wejścia w życie dyrektywy i, w razie konieczności, przedłoży nowy wniosek, by powyższym wymogiem objąć pracowników wykonujących zadania o zasadniczym znaczeniu dla bezpieczeństwa.

By móc przekroczyć granicę, pociągi muszą spełniać wymogi przepisów o bezpieczeństwie państw członkowskich po obu stronach granicy. Przepisy te niekiedy są sprzeczne, na przykład we Włoszech pociągi muszą być wyposażone w gaśnice proszkowe, a nie pianowe, podczas gdy w Austrii – na odwrót. Przedsiębiorstwa kolejowe chcące świadczyć międzynarodowe usługi zwyczajowo muszą poddać się procedurom zatwierdzenia taboru kolejowego w każdym państwie członkowskim, co może

trwać wiele lat. W lipcu 2008 r. Parlament zatwierdził porozumienie z Radą Ministrów w sprawie zatwierdzania taboru kolejowego na szczeblu UE, które to porozumienie zmieni dyrektywę w sprawie bezpieczeństwa kolei (2004/49/WE), w celu zapewnienia, by tabor kolejowy zatwierdzony do użytku w jednym państwie członkowskim został również zatwierdzony w innych państwach członkowskich. Ograniczyłyby to biurokrację, a także powinno przyspieszyć rozwój transportu kolejowego w Europie. Dodatkowe krajowe wymogi bezpieczeństwa wciąż będą mogły istnieć, choć w jasno określonych granicach. W odpowiedzi na wniosek ze strony posłów do PE dyrektywą nie zostaną objęte koleje zabytkowe, muzealne i turystyczne

Jeśli chodzi o sektor lotniczy , w wyniku rozporządzenie UE przyjęte przez Parlament w lipcu 2008r., począwszy od 1 listopada 2008 r. podróżni w transporcie lotniczym mają gwarancję, że podana cena biletu lotniczego jest ceną, którą rzeczywiście muszą zapłacić. Opublikowane taryfy lotnicze, również te w internecie, muszą zawierać wszystkie podatki, należności i opłaty dodawane do podstawowej ceny biletu.

Należy podać co najmniej następujące informacje: taryfę lotniczą lub stawkę lotniczą, opłaty lotniskowe i inne opłaty, dopłaty i należności, na przykład związane z bezpieczeństwem lub paliwem. Na wstępie każdej procedury rezerwacji należy podać w jasny, przejrzysty i jednoznaczny sposób informacje o dodatkowych opłatach uzupełniających, np. za dodatkowy bagaż, a nabywca musi wyrazić jednoznacznie zgodę zakup dodatkowej usługi.

Parlament przyjął również rozporządzenie, które przyznaje dodatkowe prawa osobom niepełnosprawnym lub osobom o ograniczonej możliwości poruszania się podróżującym drogą lotniczą. Nie będzie wolno odmówić im przyjęcia na pokład oraz należy zapewnić - bez dodatkowych opłat - pomoc w poruszaniu się na terenie lotniska i dotarciu na pokład samolotu.

Posłowie przyjęli przepisy, które wprowadzają wspólnotowe zasady i standardy bezpieczeństwa dotyczące kontroli pasażerów i ich bagażu podręcznego, udzielenia dostępu do poszczególnych stref lotniska i metod dokonywania sprawdzeń i przeszukań statku powietrznego. Rozporządzenie reguluje także stosowanie środków bezpieczeństwa na pokładach samolotów. Państwa członkowskie będą mogły zdecydować o rozmieszczeniu na pokładach swoich samolotów uzbrojonych, specjalnie dobranych i wyszkolonych "powietrznych szeryfów".

Od 16 lipca 2006 przewoźnicy lotniczy, którzy nie spełniają międzynarodowych norm bezpieczeństwa są wpisywani na wspólnotową czarna listę i obowiązuje ich zakaz wykonywania lotów w przestrzeni powietrznej UE. Pasażerowie będą mieli prawo do informacji o przewoźniku obsługującym ich lot oraz do odszkodowania, jeśli przewoźnik zostanie wpisany na listę już po dokonaniu rezerwacji.

Parlament Europejski przyjął przepisy ustanawiające jednolite zasady naliczania opłat lotniskowych przez porty lotnicze na terenie Wspólnoty. Intencją ustawodawcy jest ograniczenie możliwości nadużywania dominującej pozycji na rynku i zapewnienie zrównoważonego rozwoju sektora lotniczego w Europie. Przepisy obejmują lotniska obsługujące ponad 5 milionów pasażerów rocznie lub przynajmniej jeden port o największym ruchu pasażerskim w każdym państwie członkowskim.

Parlament przyjął projekt rozporządzenia, którego celem jest zaostrzenie wymagań technicznych wobec nowych pojazdów w celu **lepszej ochrony pieszych i rowerzystów** na wypadek obrażeń odniesionych w wyniku zderzenia z pojazdem. Przewiduje się obowiązkowe wyposażanie pojazdów w aktywne systemy wspomagające hamowanie, systemy antykolizyjne i przednie układy zabezpieczające. Każdego roku w UE ginie 8 000 pieszych i rowerzystów, a kolejne 300 000 zostaje rannych.

Parlament przyjął projekt dyrektywy dotyczącej **poprawy bezpieczeństwa infrastruktury drogowej**. Bezpieczne parkingi, bariery zabezpieczające, oceny wpływu prac drogowych na bezpieczeństwo i inspekcje drogowe, to tylko niektóre propozycje zawarte w dyrektywie. Państwa członkowskie będą musiały zapewnić oznakowanie wszystkich miejsc na drodze, które poddawane są konserwacji i mogą

stanowią zagrożenie dla uczestników ruchu. Celem tej propozycji jest uzyskanie jednolitego poziomu bezpieczeństwa drogowego we wszystkich państwach UE.

Wszystkie prawa jazdy wydawane po roku 2013 po raz pierwszy lub jako wtórniki będą posiadać jednakowy w całej UE wzór i format. Nowe dokumenty będą miały wielkość karty kredytowej i zastąpią ponad 110 rodzajów blankietów stosowanych obecnie w państwach członkowskich.

Przedmiotem obrad Parlamentu był także **transport morski**. Parlament przyjął tzw. trzeci pakiet morski, który ma na celu wzmocnienie istniejących przepisów w zakresie ochrony przed skutkami wypadków i zanieczyszczeń wód morskich. Przewiduje on m.in. przepisy regulujące zobowiązania państwa bandery, zasady przeprowadzania inspekcji w portach państw UE, określania miejsc schronienia dla statków w sytuacji zagrożenia, ochrony pasażerów, ubezpieczeń i odpowiedzialności cywilnej oraz towarzystw klasyfikacyjnych dokonujących inspekcji i przeglądów.

WOLNY PRZEPŁYW TOWARÓW I RYNEK USŁUG

Dążenie do większego otwarcia wspólnego rynku i usunięcia istniejących barier dla handlu i usług – było jednym z ważniejszych spraw, którym zajmował się Parlament w bieżącej kadencji.

Posłowie do Parlamentu Europejskiego przyjęli nowe przepisy w dziedzinie energii, telekomunikacji, prawa autorskiego, finansów i poczty, a także uchwalili dyrektywę dotyczącą rynku usług. Za każdym razem nadrzędnym celem było zapewnienie równowagi między koniecznością zachowania swobodnego dostępu do rynku dla przedsiębiorców i stosownej ochrony praw konsumentów.

Parlament przyjął dyrektywę dotyczącą **ryнку usług**, na mocy której zostały usunięte bariery stojące na drodze do swobodnego przepływu usług oraz zakładania firm usługowych we wszystkich krajach członkowskich. Pewne wyjątki będą stosowane w sytuacjach uzasadnionych koniecznością przestrzegania interesu publicznego, zapewnienia bezpieczeństwa, ochrony środowiska lub zdrowia publicznego. Aby ułatwić proces wydawania pozwoleń i rejestracji przedsiębiorstw, kraje członkowskie zobowiązane są do utworzenia jednego punktu kontaktowego, aby usługodawcy nie musieli borykać się z różnymi wymaganiami organów władzy na szczeblu państwowym, regionalnym, czy lokalnym. Parlament zadbał, aby w dyrektywie zachowana została równowaga między konkurencyjnością gospodarki a ochroną praw pracowniczych i socjalnych.

Przedmiotem obrad były również **usługi pocztowe**. Część rynku usług pocztowych, w których nadal utrzymuje się monopol dominującego przedsiębiorstwa zostanie ostatecznie uwolniona na konkurencję od 1 stycznia 2011 roku. Państwa o skomplikowanej strukturze topograficznej (duża ilość wysp, mała liczba ludności, niewielki obszar) oraz kraje członkowskie, które przystąpiły do Unii po 2004 roku i muszą dokończyć procesy restrukturyzacyjne, będą mogły opóźnić otwarcie rynku do 2013 roku. W celu uniknięcia wypaczeń konkurencji do czasu ostatecznego otwarcia rynku operatorzy pocztowi z krajów, które nie zliberalizowały swojego rynku nie będą mogli uzyskać zezwolenia na świadczenie usług w kraju, który dokonał wcześniejszego otwarcia rynku (zasada wzajemności). Zagwarantowane jest świadczenie usługi powszechnej dla wszystkich obywateli UE. Listy będą odbierane i dostarczane przynajmniej raz dziennie, przez co najmniej 5 dni w tygodniu. Ustalenia dotyczące warunków zatrudnienia oraz praw socjalnych pracowników sektora pocztowego w danym państwie zostaną określone w momencie otwarcia krajowego rynku pocztowego.

STABILNOŚĆ SEKTORA FINANSOWEGO, BEZPIECZEŃSTWO KLIENTÓW

Parlament Europejski przyjął szereg aktów prawnych, których celem jest stworzenie stabilnego i konkurencyjnego rynku usług finansowych, dla którego priorytetem będą interesy klientów. Wprowadzenie nowych dyrektyw w tej dziedzinie było także odpowiedzią na kryzys gospodarczy.

W 2005 roku Parlament przyjął dyrektywę, która ustanowiła wymogi **adekwatności kapitałowej i zasady obliczania funduszy własnych banków i instytucji kredytowych** zgodnie z Umową Kapitałową Bazylea II. Nowe wymagania zaczęły obowiązywać stopniowo w latach 2007 i 2008, co zdaniem wielu obserwatorów okazało się terminem zbyt późnym, aby skutecznie zapobiec kryzysowi gospodarczemu. Obecnie Komisja Europejska przedstawia propozycje nowelizacji tych zapisów, które nie zostały zmienione, a także ich uzupełnienie o rozwiązania wynikające bezpośrednio z doświadczeń obecnego kryzysu, dotyczące m.in. sekurytyzacji.

Posłowie przyjęli przepisy, których celem jest zapewnienie większej **wiarygodności audytów** i zwiększenie zaufania do rynków kapitałowych. Audytorzy i instytucje dokonujące audytów będą musiały dowieść swojej niezależności względem zarządu spółki, którą kontrolują.

Parlament Europejski zaakceptował propozycję zmierzającą do podwyższenia **gwarancji depozytów bankowych do 100 000 euro**. Gwarancje depozytów bankowych wzrosną do 50 000 euro od chwili wejścia w życie dyrektywy w czerwcu 2009 roku oraz do 100 000 euro do końca 2010 roku. Posłowie zapewnili również zapisy, które gwarantują klientom banków szybszy dostęp do środków na swoich kontach w przypadku nagłej konieczności.

Parlament Europejski uważa, że potrzebna jest reforma regulacji i nadzoru w odniesieniu do rynków finansowych. Posłowie zwrócili się formalnie do Komisji o przedstawienie wniosków legislacyjnych, których celem będzie zapewnienie stabilności i lepszej regulacji rynków finansowych i które będą zapobiegać skutkom załamania na rynku kredytów hipotecznych. Firmy inwestycyjne powinny być zobowiązane do przestrzegania wymogów kapitałowych, a Komisja powinna ustanowić mechanizm przeglądu agencji ratingowych.

Przyjęto również przepisy, które tworzą ramy prawne niezbędne dla uproszczenia transgranicznych transakcji bezgotówkowych, takich jak płatności kartą, przelewy bankowe i polecenia zapłaty. Dyrektywa umożliwi sektorowi bankowemu przyjęcie do roku 2010 niezbędnych procedur i wdrożenie systemów, które umożliwią przeprowadzanie transakcji w obrocie zagranicznym z taką samą łatwością, jak w obrocie krajowym.

PARLAMENT EUROPEJSKI I OCHRONA KONSUMENTÓW

Jednym z osiągnięć Unii Europejskiej w mijającej kadencji w dziedzinie ochrony konsumentów jest ustanowienie rozporządzenia ograniczającego **wysokość opłat roamingowych** na terenie Wspólnoty. Co najmniej 140 milionów użytkowników zapłaci mniej za połączenia z telefonów komórkowych podczas pobytu za granicą dzięki rozporządzeniu UE przyjętemu w maju 2007 r. przez Parlament Europejski. Rozporządzenie w sprawie roamingu weszło w życie 30 czerwca 2007 r.

Użytkownicy telefonów komórkowych korzystają z roamingu odbierając lub inicjując połączenia zagranicą przy wykorzystaniu sieci zagranicznego operatora. Klient nie otrzymuje rachunku od zagranicznego operatora, który obciąża operatora sieci klienta zgodnie z "hurtową" opłatą uzgodnioną przez oba przedsiębiorstwa. Operator sieci klienta pokrywa swe koszty fakturując je klientowi lub obciążając jego kartę kredytową.

Przed wprowadzeniem rozporządzenia regulującego opłaty roamingowe zagraniczne połączenie kosztowało klienta średnio 1,15 euro za minutę, co pięciokrotnie przewyższało koszt świadczenia hurtowych usług roamingowych. Celem rozporządzenia było wyznaczenie górnego pułapu, poniżej którego operatorzy mogą konkurować cenowo, nadal osiągając odpowiedni zysk.

Eurotaryfa ogranicza opłaty telefoniczne do 0,46 euro za minutę (bez VAT) oraz 0,22 euro za minutę (bez VAT) za połączenia odbierane. Ta górna granica ulega dalszemu obniżeniu (do odpowiednio 0,43 euro i 0,19 euro) poczynając od lata 2009 r.

Z przeprowadzonego w 2008 r. przez Komisję badania obecnego rozporządzenia w sprawie roamingu wynika, że nie ma jeszcze silnej konkurencji pomiędzy operatorami, ponieważ opłaty roamingowe nie odbiegają wystarczająco od maksymalnego poziomu. Rozporządzenie wygasa w 2010 r. Parlamentarna komisja przemysłu pracuje obecnie nad wnioskiem Komisji z września 2008 r. w sprawie nowego prawa wprowadzającego ograniczenia opłat roamingowych na lata 2010-2013.

Dalsze działania UE dotyczyć będą zapewne cen detalicznych płaconych przez użytkowników za wiadomości tekstowe (short message services - SMS) oraz hurtowych opłat za inne roamingowe usługi transmisji danych, takie jak wiadomości multimedialne (MMS) i dostęp do Internetu z telefonów komórkowych i laptopów.

Obecnie opłaty za wiadomości tekstowe w roamingu mogą być dziesięciokrotnie wyższe od opłat krajowych. Na przykład Belgijscy podróżnicy płacą za SMS zagranicą do 0,75 euro. Obecne ceny za usługi roamingowej transmisji danych, według badań Komisji z czerwca 2008 r., wahają się od 5 do 10 euro za megabajt (patrz link poniżej).

PE przyjął dyrektywę dotyczącą bezpieczeństwa zabawek. Wprowadzono zakaz używania substancji rakotwórczych, mutagennych i toksycznych, a także ograniczono stosowania metali ciężkich oraz substancji zapachowych. Zmniejszy to na przykład ryzyko udławienia przez małe zabawki zawarte w żywności, takiej jak np. jajka czekoladowe. Wzmocniono przepisy dotyczące ostrzeżeń na samych zabawkach i opakowaniach tak, aby były bardziej widoczne, a także napisane w języku danego kraju oraz widoczne w punktach sprzedaży, włączając sklepy on-line.

Parlament Europejski poparł inicjatywę ustanowienia specjalnego programu, którego celem jest **zwiększenie bezpieczeństwa korzystania z Internetu przez dzieci.** Program dysponujący budżetem wynoszącym 55 milionów euro będzie realizowany w latach 2009-2013, stanowiąc kontynuację pozytywnego w skutkach programu „Bezpieczny Internet” uruchomionego w 2005 r.

PE przyjął dyrektywę dotyczącą nieuczciwych praktyk handlowych wobec klientów. Dyrektywa zawiera "czarną listę" zakazanych działań, odnoszących się do niektórych praktyk: reklamy, w których producent podszywa się pod konsumenta, wywoływanie fałszywego wrażenia, że serwis gwarancyjny odnoszący się do produktu jest dostępny w państwie członkowskim, wymaganie okazania dokumentów, które nie są istotne dla sprawy, czy na przykład zakaz umieszczania w reklamach elementów wywierających presję na dzieci skierowaną na zakup lub na zachęcanie rodziców do kupowania im reklamowanych produktów.

Jak już było wspomniane zostały wprowadzone odpowiednie zapisy legislacyjne w sprawie **konieczność wyraźnego wskazania wszystkich opłat za bilety lotnicze, wzmocnienia praw pasażerów kolei i łatwiejsze transgraniczne kredyty konsumenckie w całej UE - to najbardziej znaczące osiągnięcia PE w dziedzinie ochrony konsumenta w ciągu ostatnich 5 lat.**

PARLAMENT EUROPEJSKI NA RZECZ ZDROWIA W EUROPIE

Wzajemne uznawanie kwalifikacji personelu medycznego, czystsze powietrze, poprawa jakości wody w morzach, jeziorach i rzekach, bezpieczne leki dla dzieci i zakaz stosowania rtęci to niektóre przykłady spraw, którymi zajmował się Parlament Europejski w ciągu ostatnich pięciu lat. Posłowie zapewnili środki finansowe na projekty zdrowotne w ramach programu badawczego UE na lata 2007-2013. Jednym z najważniejszych projektów, który zostanie wkrótce poddany pod głosowanie, jest poszerzenie prawa pacjentów do opieki zdrowotnej w innych państwach członkowskich.

Lekarze, pielęgniarki, dentyści, położne i fizjoterapeuci, to specjalności, które objęte zostaną nowymi przepisami w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych. Celem przepisów przyjętych przez Parlament Europejski jest ułatwienie specjalistom świadczenia usług w innym kraju członkowskim UE, przy jednoczesnym nadaniu większych uprawnień państwu przyjmującym personel medyczny do sprawdzania kwalifikacji przed wydaniem zezwolenia na wykonywanie zawodu.

Parlament przyjął rozporządzenie, które zwiększy opłacalność badań i produkcji leków przeznaczonych dla dzieci. Obecnie, leki dla dzieci różnią się od leków dla dorosłych jedynie zmniejszoną dawką substancji czynnej, co nie uwzględnia specyfiki metabolizmu dziecka i w skrajnych przypadkach może być dla nich szkodliwe. Firmy farmaceutyczne, które będą opracowywać specjalne leki dla dzieci uzyskają dłuższą o 6 miesięcy ochronę patentową na nowe leki.

Parlament Europejski wprowadził zaostrzone normy czystości wody, plaż, jezior i rzek, zmniejszając prawdopodobieństwo zakażenia bakteriami. Informacje na temat jakości wody, zgodne z nowymi standardami (bardzo dobra, dobra, wystarczająca i zła), będą dostępne w internecie. Stosowne informacje o jakości wody będą także dostępne na terenie kąpielisk. Do 2015 roku wszystkie wody w kąpieliskach będą musiały osiągnąć co najmniej wynik "dostateczny".

Nowa dyrektywa wprowadza limity koncentracji substancji zanieczyszczających, w szczególności pyłów zawieszonych o wielkości cząstek do 2,5 mikrometra (PM_{2,5}), które stanowią największe zagrożenie dla zdrowia. Do 1 stycznia 2020 roku stopień ich koncentracji powinien zostać ograniczony do 20µg/m³. W 2013 roku Komisja Europejska dokona przeglądu sytuacji i podejmie decyzję, czy ten cel zostanie podtrzymany. Państwa członkowskie będą zobowiązane do wyznaczenia punktów pomiarowych w aglomeracjach miejskich i miastach powyżej 250000 mieszkańców, a także na terenach wiejskich.

Unijny program badań i rozwoju, przyjęty przez PE, przewiduje środki na finansowanie projektów badawczych w dziedzinie zdrowia w wysokości **6,1 mld € na lata 2007-2013**. Badania nad komórkami macierzystymi mogą być finansowane z budżetu UE pod warunkiem, że jest to zgodne z prawem danego kraju członkowskiego. Fundusze UE na badania naukowe nie mogą być używane do klonowania ludzi lub badań genetycznych.

Posłowie przyjęli dyrektywę w sprawie ograniczenia stosowania rtęci, która jest niebezpieczna dla układu sercowo-naczyniowego i odpornościowego oraz rozwoju zarodków. Od marca 2011 roku wywóz rtęci z UE będzie zabroniony. Sprzedaż nowych termometrów rtęciowych zarówno profesjonalnych jak i domowych jest zabroniona od 3 kwietnia 2009 roku, z wyjątkiem dodatkowych sześciu miesięcy dla barometrów. Istniejące urządzenia już znajdujące się na rynku mogą być w dalszym ciągu używane, naprawiane oraz kupowane lub sprzedawane w obrocie wtórnym.

Parlament podjął również działania w innych dziedzinach związanych z ochroną zdrowia :

- wezwał państwa członkowskie do wprowadzenia, do końca 2009 roku, zakazu palenia we wszystkich zamkniętych miejscach pracy, w tym placówkach gastronomicznych, budynkach publicznych i w środkach transportu, a także na placach zabaw dla dzieci. W UE około 650 000 osób umiera rocznie z powodu palenia, w tym 80 000 biernych palaczy.

- wezwał do zwiększenia ilości badań naukowych w profilaktyce raka oraz zwiększenia częstotliwości przesiewowych badań mammograficznych (co 2 lata) u kobiet w wieku od 50 do 69 lat. Rak piersi jest główną przyczyną śmierci kobiet w wieku pomiędzy 35 a 59 rokiem życia. W UE na raka piersi zapada rocznie 275.000 kobiet.

- wezwał do działań na rzecz zwalczania otyłości we wczesnych latach życia. Posłowie zalecają wprowadzenie czytelniejszych oznakowań żywności, poprawę jakości żywienia i więcej zajęć sportowych w szkołach, a także ograniczenia dotyczące reklamowania niezdrowej żywności oraz obniżenie podatku VAT na owoce i warzywa. W Europie żyje prawie 5 milionów dzieci, które cierpią na otyłość, a u 22 milionów stwierdzono nadwagę.

- zaproponował szereg rozwiązań, w tym wprowadzenie europejskiej karty dawcy, w celu uporania się z problemem niedoboru narządów i związaną z tym przestępczością i handlem organami.

ZATRUDNIENIE I SPRAWY SPOŁECZNE

Podstawowe warunki zatrudnienia pracowników agencji pracy tymczasowej, uznawanie kwalifikacji zawodowych w celu ułatwienia pracy w innym państwie członkowskim, dyrektywa usługowa, to kilka tematów, którymi zajmował się PE w dziedzinie polityki społecznej i zatrudnienia.

PE przyjął dyrektywę, która będzie zapobiegać dyskryminacji między pracownikami zatrudnionymi przez agencję pracy tymczasowej i zatrudnionymi na podobnym stanowisku przez przedsiębiorstwo użytkownika. Równe traktowanie od pierwszego dnia pracy powinno być ogólną zasadą, a wszelkie odstępstwa powinny być uzgadniane przez partnerów, w negocjacjach zbiorowych lub za pomocą umów. Uwzględniono podstawowe warunki, takie jak wynagrodzenie, szkolenia, urlop macierzyński, urlop wypoczynkowy, jak również świadczenia dodatkowe.

Aby ułatwić pracę specjalistom, np. lekarzom, pielęgniarkom, lub architektom, w innym państwie członkowskim, nowa dyrektywa przewiduje uznawanie dyplomów uzyskanych w innym kraju Unii Europejskiej. Zawody zaufania publicznego, na przykład notariusz, zostały wykluczone z jej zakresu. Państwa członkowskie będą mogły sprawdzać kwalifikacje osób przed wydaniem pozwolenia na wykonywanie zawodu.

Dyrektywa, której celem jest usunięcie barier, na jakie napotykają usługodawcy świadczący usługi na wspólnym rynku została przyjęta w formie, która pozwala na zapewnienie równowagi między wymogiem konkurencyjności a potrzebą ochrony praw pracowniczych.

Parlament zatwierdził ustanowienie Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji. Fundusz będzie dysponował środkami w wysokości 500 milionów euro, które mogą być przeznaczone każdego roku na pomoc w powrocie na rynek pracy osobom objętym zwolnieniami wynikającymi ze zmian w światowych przepływach handlowych oraz ze względu na kryzys ekonomiczny.

Parlament uważa, że zmiany demograficzne oraz ich wpływ na społeczeństwo mają podstawowe znaczenie dla przyszłości UE. Posłowie przyjęli sprawozdania, zawierające rekomendacje jak

zapewnić wzrost gospodarczy w obliczu niekorzystnych wyzwań demograficznych. Kluczowe aspekty to: wzrost zatrudnienia, możliwość godzenia obowiązków zawodowych z życiem rodzinnym, zrównoważona polityka imigracyjna i promowanie aktywności zawodowej osób starszych.

IMIGRACJA I PRZEPIŹYW OSÓB

W tej kadencji Parlament Europejski przyjął przepisy ustanawiające podstawowe zasady dla skutecznej polityki w zakresie powrotów nielegalnych imigrantów, z uwzględnieniem ich praw. Jednocześnie, posłowie wezwali do opracowania ram prawnych dla imigrantów, w tym błękitnej karty dla wysoko wykwalifikowanych pracowników pochodzących z krajów spoza UE. Parlament w 2007 roku zatwierdził decyzję dotyczącą dziewięciu państw członkowskich umożliwiającą ich obywatelom swobodne przemieszczanie się w strefie Schengen. Legislacja wprowadzająca sankcje wobec pracodawców zatrudniających obywateli państw trzecich pracujących nielegalnie w UE, zostanie przyjęta w najbliższym czasie.

Dyrektywa przyjęta przez PE ustala wspólną politykę europejską w stosunku do nielegalnej imigracji, m.in. wspiera dobrowolne powroty, wprowadza zakaz wjazdu dla osób deportowanych, ustala minimalne standardy traktowania imigrantów i zapewnia znaczną ilość gwarancji prawnych, w tym prawo do opieki zdrowotnej i edukacji dla dzieci. Jednocześnie państwa członkowskie mają prawo do stosowania własnych standardów, jeśli są one bardziej korzystne. Procedura określa, iż po wydaniu decyzji o deportacji, imigranci mogą dobrowolnie wyjechać z Unii: czas na dobrowolny wyjazd wynosi od 7 do 30 dni. Jeśli imigranci nie skorzystają z tej możliwości, zostanie wydany nakaz ich deportacji. Jeżeli, już po wydaniu przez sąd nakazu deportacji, zachodzi podejrzenie, że imigrant planuje ucieczkę, może on zostać zatrzymany. Według przyjętego tekstu okres przetrzymywania w areszcie ma wynosić maksymalnie 6 miesięcy, ale w wyjątkowych sytuacjach może on być przedłużony do 18 miesięcy. Zakaz wjazdu do Unii dla osób deportowanych będzie wynosił 5 lat.

Utworzenie strefy Schengen było jednym z największych osiągnięć Wspólnoty, umożliwiającym realizację prawa do swobodnego przemieszczania się po terytorium UE. W rezolucji przyjętej przez PE posłowie zgodzili się na wstąpienie do tego obszaru dziewięciu nowych państw UE, które dołączyły do wspólnoty w 2004 roku. W związku z tym, wszystkie lądowe, morskie i powietrzne kontrole graniczne pomiędzy Republiką Czeską, Estonią, Łotwą, Litwą, Węgrami, Malcią, Polską, Słowenią i Słowacją a resztą krajów Schengen: Belgią, Danią, Niemcami, Grecją, Hiszpanią, Francją, Włochami, Luksemburgiem, Holandią, Austrią, Portugalią, Finlandią i Szwecją, a także Islandią i Norwegią (kraje stowarzyszone z Schengen), zostały zniesione. Szwajcaria usunęła kontrolę granic lądowych w grudniu 2008 roku, natomiast powietrzne kontrole graniczne zostaną zniesione w marcu 2009 roku. Wielka Brytania, Irlandia, Cypr, Rumunia i Bułgaria to kraje unijne nie należące do strefy Schengen.

Parlament Europejski przyjął dwa sprawozdania poświęcone polityce w dziedzinie legalnej migracji oraz działaniom podejmowanym w celu przeciwdziałania napływowi nielegalnych imigrantów. W przyjętej rezolucji posłowie podkreślili, że sposobem walki z nielegalną imigracją jest otwarcie kanałów legalnej migracji. Pozwolenie pobytowe, tzw. błękitna karta, ułatwi przyciągnięcie do UE wysoko wykwalifikowanej siły roboczej z krajów trzecich. Parlament poparł plan opracowany przez Komisję Europejską, ale wezwał państwa członkowskie do zapobiegania tzw. "drenażowi mózgow" w krajach trzecich: państwa członkowskie nie powinny przyciągać wysoko wykwalifikowanych pracowników z krajów trzecich w sektorach, w których w krajach tych występuje lub może wystąpić brak pracowników o wysokich kwalifikacjach. Dotyczy to zwłaszcza sektora opieki zdrowotnej i edukacji.

Parlament przyjął dyrektywę, która przewiduje kary za nielegalne zatrudnianie osób bez prawa pobytu na terenie krajów UE, ale jednocześnie stwarza im warunki dla legalnej pracy. W rażących

przypadkach (np. gdzie warunki zatrudnienia noszą znamiona wyzysku), przewidziano sankcje karne dla pracodawców, którzy powinni także odpowiadać za działania swoich podwykonawców. Posłowie wezwali do zniesienia przepisów przejściowych ograniczających pracownikom z ośmiu nowych państw członkowskich dostęp do rynku pracy niektórych krajów dawnej "Piętnastki" do 2011 roku. Większość krajów następnie otworzyło rynki pracy dla pracowników z całej UE, ale pod koniec 2008 roku ograniczenia nadal pozostawały w Belgii, Danii, Austrii i Niemczech.

BEZPIECZEŃSTWO, TERRORYZM, PRAWA OBYWATELSKIE

W reakcji na wyzwania stojące przed Unią, PE poparł środki zapobiegawcze mające na celu skuteczną walkę z terroryzmem oraz poprawę bezpieczeństwa, przy poszanowaniu wartości demokratycznych. Posłowie skrytykowali działalność CIA w Europie i umowy w sprawie wymiany danych z władzami USA. PE zajął się także poprawą istniejącej legislacji w dziedzinie bezpieczeństwa lotnictwa cywilnego, posiadania broni oraz prania brudnych pieniędzy.

Posłowie przyjęli **wprowadzają wspólnotowe zasady i standardy bezpieczeństwa dotyczące kontroli pasażerów i ich bagażu podręcznego, udzielenia dostępu do poszczególnych stref lotniska i metod dokonywania sprawdzeń i przeszukań statku powietrznego** przepisy, które. Rozporządzenie reguluje także stosowanie środków bezpieczeństwa na pokładach samolotów. Państwa członkowskie będą mogły zdecydować o rozmieszczeniu na pokładach swoich samolotów uzbrojonych, specjalnie dobranych i wyszkolonych "powietrznych szeryfów".

Instytucje finansowe muszą sprawdzać tożsamość osób wnioskujących o otwarcie konta lub o przelew kwoty powyżej 15.000 euro. Otwieranie kont anonimowych lub pod fałszywym nazwiskiem jest zabronione. Również kasyna powinny sprawdzać tożsamość klientów posługujących się sumami powyżej 2000 euro. Zmienione przepisy w sprawie prania brudnych pieniędzy mają na celu walkę z przestępczością zorganizowaną i terroryzmem.

Wszystkie kraje UE będą wydawały **paszporty z identyfikatorami biometrycznymi** od końca czerwca tego roku. PE uważa, że paszporty biometryczne wydawane dzieciom poniżej 12 roku życia nie muszą zawierać odcisków palców. Jednak obowiązek posiadania własnego paszportu zawierającego nazwiska rodziców przez nieletnich pomoże walczyć ze zjawiskiem handlu dziećmi. Już wydane dokumenty będą nadal ważne.

Parlament Europejski przyjął dyrektywę, która zaostrza **zasady kontroli nabywania i posiadania broni palnej** oraz ogranicza jej dostępność w sprzedaży internetowej. Informacje dotyczące broni palnej, także tej importowanej z państw trzecich, przechowywane będą w specjalnych rejestrach. Minimalny wiek uprawniający do nabywania i posiadania broni palnej został określony na 18 lat z pewnymi wyjątkami do celów myślistwa i strzelectwa sportowego za zgodą rodziców lub w obecności osoby dorosłej, posiadającej licencję.

W celu wzmocnienia walki z terroryzmem i przestępczością zorganizowaną, nowa dyrektywa wymaga **od firm telekomunikacyjnych przechowywania niektórych danych.** Muszą oni przechowywać informacje niezbędne do ustalenia źródła, miejsca i lokalizacji dokonanych rozmów telefonicznych i internetowych, ale nie ich treści. Dane muszą być przechowywane przez okres od 6 do 24 miesięcy, lecz wybór długości tego okresu zależy od każdego państwa członkowskiego. Ustawa określa również standardy ochrony danych.

Według sprawozdania, którego projekt powstał w komisji tymczasowej ds. rzekomego **wykorzystywania krajów europejskich przez CIA do transportu i przetrzymywania więźniów**, w latach 2001- 2005 "co najmniej 1 245 lotów CIA odbyło się w europejskiej przestrzeni powietrznej lub zatrzymało się na europejskich lotniskach". Sprawozdanie wypomina krajom europejskim, że te

"przymykały oko" na obsługiwane przez CIA loty, "które w pewnych przypadkach były wykorzystywane do wydań w trybie nadzwyczajnym lub niezgodnego z prawem przewożenia zatrzymanych".

Parlament Europejski sprzeciwia się planom gromadzenia i udostępniania krajom trzecim danych pasażerów lotów, które mogą naruszać ich prywatność. Posłowie uważają, że proponowane środki nie znajdują prawnego uzasadnienia i są sprzeczne z prawodawstwem w zakresie ochrony danych. Przyjmując rezolucję PE krytycznie ocenił wniosek KE dotyczący decyzji ramowej Rady w sprawie wykorzystywania danych dotyczących rezerwacji pasażera (danych PNR) w celu egzekwowania prawa.

Posłowie krytycznie odnieśli się do propozycji uzupełnienia dozwolonych metod kontroli o urządzenia prześwietlające pasażerów, oparte na technologii fal milimetrowych, dzięki którym uzyskuje się obrazy ludzi, jakby byli oni nadzy. W konsekwencji, KE wycofała wniosek dotyczący ponownego rozpatrzenia propozycji.

KULTURA, EDUKACJA I SPORT

Parlament Europejski konsekwentnie domagał się większej ilości środków finansowych na realizację programów edukacyjnych. Zwrócono uwagę i doceniono ważną rolę, jaką odgrywa sport. Wsparcie zyskała również europejska kinematografia. Ponadto, przyjęto nową dyrektywę w sprawie usług audiowizualnych. Podczas obchodów Roku Dialogu Międzykulturowego (2008) Parlament zorganizował szereg uroczystych posiedzeń plenarnych z udziałem wybitnych osobistości, które przyczyniają się do rozwoju dialogu pomiędzy kulturami na świecie.

Aby ułatwić mobilność studentów i pracowników Parlament przyjął legislację, której celem jest **ułatwienie od 2012 roku porównywania kwalifikacji absolwentów, czyli dyplomów, zaświadczeń o odbyciu szkolenia zawodowego czy też tytułów akademickich**. Aby ułatwić pracę specjalistom, np.: lekarzom, pielęgniarkom, architektom w innym państwie członkowskim, PE przyjął także dyrektywę dotyczącą uznawania dyplomów uzyskanych w jakimkolwiek kraju Unii Europejskiej. Zawody zaufania publicznego, na przykład notariusz, zostały wyłączone z zakresu dyrektywy. Państwa członkowskie będą mogły sprawdzać kwalifikacje osób przed wydaniem pozwolenia na wykonywanie zawodu.

Posłowie chcą przeznaczyć więcej pieniędzy, aby ułatwić młodym ludziom studiowanie w innym kraju unijnym. **Od 1 stycznia 2007, dotacje dla studentów Erasmusa wzrosły ze 150 euro do 200 euro na miesiąc**. Erasmus to jeden z programów finansowanych przez Unię Europejską. Inne fundusze unijne na lata 2007-2013 to program "Uczenie się przez całe życie", który zawiera program "Leonardo", wspierający mobilność na europejskim rynku pracy oraz program "Comenius", wspierający współpracę europejskich placówek edukacyjnych. Fundusze dla wszystkich tych programów zostały zatwierdzone przez Parlament Europejski w październiku 2006 roku.

Nowe przepisy w sprawie usług audiowizualnych wprowadzają zasadę, że nie tylko nadawcy telewizyjni, ale także dostawcy usług internetowych, na przykład telewizji internetowej, powinni promować programy europejskie. Zaktualizowano dyrektywę dotyczącą "Telewizji bez granic", gwarantującą wolny dostępu do wydarzeń o dużym znaczeniu krajowym (na przykład imprezy sportowe czy kulturalne). Dodatkowo obowiązywać będą ograniczenia częstotliwości przerw reklamowych w przypadku transmisji filmów telewizyjnych, utworów kinematograficznych i programów informacyjnych do jednej na każdy okres 30 minut. Programy dziecięce będzie można przerywać tylko, jeśli trwają dłużej niż 30 minut. Udział reklam i spotów telesprzedazowych w ciągu godziny zegarowej nie może przekroczyć 12 minut (20%). Lokowanie produktu będzie zabronione zwłaszcza w wiadomościach i programach informacyjnych

dotyczących bieżących spraw, w programach dziecięcych, filmach dokumentalnych i programach poradniczych.

Parlament podjął także w dziedzinie kultury i szkolnictwa szereg **nielegislacyjnych uzgodnień**

W sprawozdaniu na temat procesu bolońskiego, którego celem jest stworzenie Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego do 2010 roku, Parlament **opowiedział się za bardziej elastycznym systemem uniwersyteckim** opartym na trzech etapach: studia licencjackie, magisterskie oraz doktoranckie. PE stwierdził, że system "4 +1", czyli licencjat + studia magisterskie, wpłynąłby na większą mobilność studentów. Parlament zaproponował również wprowadzenie europejskiej legitymacji studenckiej w celu ułatwienia mobilności i umożliwienia studentom uzyskania zniżek w innych krajach Unii.

Parlament przyjął sprawozdanie, w którym stwierdzono, że biegła znajomość co najmniej dwóch języków obcych powinna być podstawową umiejętnością każdego europejskiego obywatela studiującego lub pracującego w Unii Europejskiej. Przyjęto także sprawozdanie mówiące, że nauka języka powinna odbywać się od wczesnych lat. Parlament poparł ustanowienie wspólnego europejskiego wskaźnika kompetencji językowych, który umożliwi porównanie stopnia znajomości języka oraz polityk wdrażanych w Państwach Członkowskich w tym obszarze.

Parlament **podkreślił znaczenie sportu w społeczeństwie** i wezwał do co najmniej trzech godzin w tygodniu obowiązkowego wychowania fizycznego w szkołach. Kluczowym celem tej inicjatywy jest walka z otyłością wśród dzieci. Parlament przyjął kilka sprawozdań poświęconych piłce nożnej w Europie i bezpieczeństwa na stadionach. Parlament wezwał Komisję Europejską do określenia statusu prawnego oraz wprowadzenia większej przejrzystości i lepszego zarządzania europejską piłką nożną. Parlament wezwał także do solidarności finansowej przy sprzedaży praw medialnych oraz zapobiegania przypadkom handlu ludźmi. Odnosząc się do problemu rasizmu na stadionach, postawili UEFA i innych organizatorów rozgrywek w Europie, do zapewnienia, że sędziowie, w przypadku poważnych nadużyć rasistowskich, przerwą mecz.

Parlament wielokrotnie wyrażał swoje silne poparcie dla europejskiego przemysłu filmowego. W 2006 roku PE poparł program Unii Europejskiej "Media", na lata 2007-2013 w wysokości 755 milionów euro który ma na celu wspieranie produkcji audiowizualnej w Europie. Natomiast w 2007 roku po raz pierwszy została przyznana nagroda filmowa LUX. Ma ona na celu ułatwienie dystrybucji europejskich filmów w innych państwach członkowskich poprzez tłumaczenie (napisy) zwycięskiego filmu na 23 oficjalne języki UE.

Rok 2008 został ogłoszony Rokiem Dialogu Międzykulturowego. W ramach obchodów gośćmi Parlamentu podczas uroczystych posiedzeń plenarnych byli: Dalaj Lama, Naczelny Rabin Wielkiej Brytanii Jonathan Sacks, Wielki Mufti Syrii, Ahmad Bader Hassoun, patriarcha ekumeniczny Kościoła prawosławnego, Bartłomiej I, specjalny Sprawozdawca ONZ ds. wolności religii lub przekonań, ASMA Jilani Jahangir oraz Jorge Sampaio, Wysoki Przedstawiciel ONZ ds. Przymierza Cywilizacji.

Zapowiedzi - Ochrona praw autorskich, nauka języków i wielojęzyczność

Parlament oceni propozycję przedłużenia okresu ochrony nagrań dźwiękowych i wykonawców do 70 lat po śmierci autora. Obecnie okres ten wynosi 50 lat. Przedłużenie, zgodnie z wnioskiem, będzie przyczyniać się do podwyższenia dochodów twórców, wykonawców i firm płytowych. Pozwoliłoby to zrekompensować straty spowodowane piractwem internetowym i pozwoli firmom zainwestować pieniądze w nowych wykonawców.

AKTYWNOŚĆ PE NA ARENIE MIĘDZYNARODOWEJ

Parlament Europejski angażował się w kształtowanie polityki zagranicznej, koncentrując się wyraźnie na kwestiach związanych z przestrzeganiem praw człowieka na całym świecie. Tę aktywność Parlamentu podkreśla przyznawana każdego roku Nagroda im. Sacharowa na rzecz wolności myśli. PE dążył też do zwiększenia finansowania działań zewnętrznych Unii. Przedmiotem zainteresowania Parlamentu były również Chiny, Rosja i baza Guantanamo.

Parlament Europejski przyjął rezolucję, w której ponownie wezwał UE do natychmiastowego przedłożenia pod obrady Zgromadzenia Ogólnego ONZ **rezolucji w sprawie powszechnego moratorium na karę śmierci**. Ostatecznie, Zgromadzenie Ogólne ONZ przyjęło rezolucję w tej sprawie 18 grudnia 2007 roku.

Podczas obecnej kadencji Parlamentu, Nagrodę im. Sacharowa otrzymali: Hu Jia, Salih Mahmoud Osman, Aleksander Milinkiewicz, Kobiety w Bieli, Hauwa Ibrahim, Reporterzy bez granic oraz Białoruskie Stowarzyszenie Dziennikarzy. PE przyznając nagrodę od 20 lat, oddaje honor osobom, które poświęciły swoje życie ochronie praw człowieka i dążeniu do wzajemnego zrozumienia i pojednania.

W związku z rosyjsko-gruzińskim konfliktem, posłowie do Parlamentu Europejskiego wezwali UE do rewizji polityki wobec Rosji. Ponadto, kilkakrotnie wyrazili zaniepokojenie łamaniem praw człowieka w Rosji i potępili zabójstwo Anny Politowskiej.

Poza ostrożnym optymizmem wobec poprawy stosunków pomiędzy UE a Chinami, **PE pozostał krytyczny wobec łamania praw człowieka w Chinach**. Posłowie skrytykowali Chiny za represje wobec demonstrujących Tybetańczyków. PE przyznał Nagrodę im. Sacharowa w 2008 roku dla Hu Jia, który jest chińskim opozycjonistą i aktywistą na rzecz praw człowieka i obecnie przebywa w więzieniu w Chinach.

PE kilkakrotnie podkreślał, że rozwiązanie, jakim są dwa państwa: izraelskie i palestyńskie, żyjące obok siebie w zgodzie i bezpieczeństwie, jest kluczowym warunkiem dla pokojowego i trwałego rozwiązania konfliktu na Bliskim Wschodzie.

Posłowie z zadowoleniem przyjęli decyzje prezydenta Baracka Obamy o **zamknięciu więzienia w Zatoce Guantanamo**. Parlament Europejski wielokrotnie wzywał administrację USA do zamknięcia tego więzienia, podkreślając, że więźniowie powinni być traktowani zgodnie z międzynarodowym prawem humanitarnym. Posłowie wezwali kraje członkowskie do przygotowania się na przyjęcie osób osadzonych obecnie w Guantanamo, jeśli amerykańska administracja zwróci się z taką prośbą.

Parlament poparł zawiązanie Unii z krajami basenu Morza Śródziemnego, której celem jest **poprawa współpracy z południowymi sąsiadami**. Posłowie wyrazili jednak zaniepokojenie prawami człowieka i sytuacją kobiet w regionie.

W 2004 roku, zaraz po sfałszowanych wyborach prezydenckich **na Ukrainie**, Parlament wyraził poparcie dla pomarańczowej rewolucji. W 2007 posłowie poparli układ o stowarzyszeniu, który będzie stanowił skuteczny i wiarygodny wkład na rzecz europejskich perspektyw Ukrainy.

PE wyraził solidarność z ofiarami klęsk żywiołowych w różnych regionach świata oraz udzielił finansowego wsparcia państwom przez nie dotkniętym: cyklon w Birmie, trzęsienie ziemi w Chinach i tsunami w Azji Południowo-Wschodniej.

Wraz z przyjęciem budżetu ramowego na lata 2007-2013, Parlament przeznaczył 49 463 milionów euro na działania zewnętrzne, w tym na rzecz polityki rozwoju. W porównaniu z propozycją Rady, Parlamentowi udało się zwiększyć tę kwotę o 1 miliard euro.

ŚRODKI FINANSOWE NA DZIAŁANIA PRIORYTETOWE

Dzieląc swoje kompetencje budżetowe z Radą Ministrów UE, Parlament Europejski wywiera zasadniczy wpływ na budżet wieloletni UE na lata 2007-2013 oraz na budżety roczne. Priorytety polityczne Parlamentu Europejskiego znalazły swoje odzwierciedlenie w alokacji środków finansowych przewidzianych dla różnych programów Unii Europejskiej.

Perspektywa finansowa 2007-2013: 864.316 milionów euro - 1,048% Dochodu Narodowego Brutto EU. Po dwóch latach negocjacji z państwami członkowskimi Parlament Europejski przyjął w 2006 roku perspektywę finansową na lata 2007-2013. Na rolnictwo oraz fundusze strukturalne i spójności przeznaczone zostanie odpowiednio 42.9% i 35.6% całości wieloletniego budżetu UE. Parlamentowi udało się zapewnić 4 miliardy dodatkowych środków na takie priorytety jak: polityka zagraniczna (1 miliard więcej), badania i innowacje (dodatkowe 700 mln), Sieci Transeuropejskie (500 mln więcej), ochrona konsumentów (dodatkowe 700 mln), fundusze strukturalne (300 mln więcej) i środowisko (100 mln więcej).

Fundusze strukturalne i spójności, na które przypada 35,7% całego budżetu UE służą zmniejszaniu różnic rozwojowych między poszczególnymi regionami Unii. Najbardziej znane fundusze unijne to: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Fundusz Spójności, Europejski Fundusz Społeczny i Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej.

Parlament Europejski zatwierdził budżet dla siódmego programu ramowego, który określa zasady finansowania **europejskiego sektora badań i rozwoju** w latach 2007-2013. 7PR z budżetem 53 200 mln euro będzie głównym źródłem finansowania badań naukowych w UE.

Europejski system nawigacji satelitarnej ruszy w roku 2013 i w przeciwieństwie do już istniejących systemów - amerykańskiego GPS i rosyjskiego GLONASS - będzie pierwszym systemem nawigacyjnym zaprojektowanym do zastosowań cywilnych. Parlament Europejski zapewnił na jego budowę i uruchomienie budżet w wysokości 3,4 miliarda euro.

Pakiet programów edukacyjnych otrzyma finansowanie w wysokości 6 970 mln euro w latach 2007-2013. 40% tej kwoty przeznaczone zostanie na program Erasmus, z którego finansowanych jest każdego roku 200 000 studentów podejmujących naukę na uczelniach zagranicznych.

Parlament Europejski przyjął rozporządzenie ustanawiające **Europejski Instytut Innowacji i Technologii**. Budżet EIT wyniesie 2,4 mld euro w ciągu pierwszych sześciu lat począwszy od stycznia 2008 roku. Pieniądze będą pochodzić ze środków prywatnych i publicznych. Ze środków wspólnotowych EIT zostanie dofinansowany kwotą 308,7 mln euro.

Parlament Europejski zatwierdził program zapobiegania i zwalczania przemocy wobec dzieci, młodzieży i kobiet. Daphne III obejmuje okres 2007-2013 i będzie dysponował budżetem w wysokości 116,85 milionów euro. Z programu będą mogły korzystać organy administracji krajowej i samorządowej, organizacje pozarządowe (NGO), uczelnie i ośrodki badawcze z krajów członkowskich, krajów kandydujących oraz państw EFTA i Bałkanów Zachodnich.

Posłowie podwoili budżet agencji FRONTEX zwiększając jej środki budżetowe o 30 milionów euro. Całkowity **budżet agencji monitorowania granic zewnętrznych** Unii Europejskiej wyniesie 70 milionów euro.

Opracowała: Aleksandra Szala – Konsultant Europe Direct - Poznań